

# BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1923 november 16.

313. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt

Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

## Tarasconi politikusok

A román király végigjárja országa új területének városait. Meglátogatta Aradot, Arad után Temesvárt s amikor a temesvári állomáson elkészült kísérőitől, akik között ott voltak a román államhatalom legmagasabb állásban levő helyi exponensei, — az erdélyi magyar lapok közlése szerint — azt mondotta nekik: legyenek conciliánsok a kisebbségekkel szemben s főként a kisebbségi iskolákkal bánjanak emberiséggel és türelemmel.

A király látogatásai alkalmával — mint ez a lapok közléseiből megállapítható — a hivatalos rendezők mindenütt szerephez jutatták a kisebbségeket is. A királynak mindenütt bemutatatták a kisebbségek képviselőit, akik kisebbségük sérelmét és kérelmét közvetlenül is előterjeszthették. A rendezőknek nem az volt a törekvésük, hogy elsikkasszák a kisebbségeket, hogy az egy nyelvűség Potemkinfalvát építsék föl az uralkodó vendég előtt. Mikor a román király Arad magyar képviselőjét megkérdezte a város nemzetiségi arányszáma felől, a romániai képviselő azt felelhette: „Bizony felség, a lakosság nyolcvan százaléka magyar.”

Senki sem hiszi azt, hogy a látottak közvetlen szemléletére alapította a román király azt a kijelentést, amivel elkészült a kisebbségek hazájától. A hivatalos ünnepek ceremóniái a főudvarmesteri hivatal által megállapított szertartások nem csökkentik a trón és a nép közötti távolságot. Aki ezzel a kijelentéssel bucsuzott a kisebbségektől, az ezzel a meggyőződéssel jött a kisebbségek közé. S akkor a romániai kisebbségek nem fordulhatnak hiába segítségért az ország első polgárához.

Az SHS. királyság kisebbségeinek is meg lehet az a megnyugvásuk, hogy az a királyi program mely a korfui kiáltványban s az első nemzetgyűlést megnyitó trónbeszédében megnyilatkozott, nem áll utjába törekvéseinek. A nemzeti kisebbségeknek nincs olyan kívánságuk, mely az igazság és jogszerűség principiumainak nem felelne meg. A ki igazságot követelt kicsinynek és nagyoknak, aki földet ígért országának minden lakójának, az a bölcsesség és előrelátás nem állíthat tilalomfát a kisebbségi törekvések előtt sem.

A kisebbségek nem is az alkotmány, nem is a törvények ellen küzdenek, inkább az alkotmány megvalósulásáért, a törvények végrehajtásáért. S ha korona, alkotmány, nemzetközi szerződések elismerik mindenütt a kisebbségeknek politikai, kulturális és

gazdasági szabadságukra vonatkozó igényét, miért kell a kisebbségeknek még mindig harcolni elismert igényei teljeségeért s miért lehet csak vigasztalást keresni azokban a fejedelmi szavakban, amelyek itt is, másutt is igazságot és egyenlőséget hirdetnek.

Azért, mert a királyi deklarációk s az alkotmány rendelkezései megvalósításának útját állja a türelmetlenség és a tájékozatlanság. Azért, mert azok, akik az állam hatalmát kezelik, nem látják tisztán az állam igazi érdekeit, azért, mert jelszavak jelszalagján rángatja őket az olcsó népszerűség, azért, mert honmentők akarnak lenni ott is, ahol semmi veszedelem nincs s azért a veszedelem látszatát kell föltüntetniük, hogy honmentők le-

hessenek. Ha egyszer kitudódna, mindenki előtt ismertté válna az a tény, hogy a nemzetiségek nem veszélyeztetik az ország rendjét, nem gyöngítik az építő nemzeti erőt, hogy csak hasznosak és értékesek arra a gazdasági és kulturális életre, amiben élnek, ki tudna érdemeket szerezni a nemzetiségekkel szemben, ki lenne a honmentés dicsősége és gyümölcsöztesztető érdeme. Nekünk a tarasconi vadászok jutnak eszünkbe, mert az egész vidéken egyetlen árva nyúl nem volt, a levegőbe dobálták kalapjukat és azokat lövöldözték le. A Vajdaságban nemzeti védelemről nem lehet beszélni, a tarasconi politikusok a nemzeti védelem reményét eregetik fel a levegőbe és arra lövöldöznek el a háborúból hazavitt puskaporokat

désből folyó kiadások körül. A szerződés szerint ugyanis a szerződés aláírásakor 250.000 aranyfrankot kell fizetni, azonkívül havonként tízmilliót.

Setyerov demokrata fősztalálásában kijelentette, hogy a Déli-Vasut szerződése mindaddig nem léphet életbe, amíg a parlament nem emeli törvényerőre. A parlament szekciója nélkül a szerződést érvénytelennek kell tekinteni. Kifogásolta a szerződés egyes tételét is. Kijelentette, hogy a szerződésnek különösen az a pontja nem világos, amelyben a négy-millió dináros tétel szerepel, a triezti kikötő megváltására. Nem lehet megállapítani, hogy az dinárban vagy aranydinárban értendő-e.

Az erdőügyi miniszterium költségvetését változatlanul elfogadták.

Az agrárreform miniszterium költségvetésében törölték azt a harmincmillió dináros tételt, amelyet a miniszteriumnak vidéki agrárhivatalok részére vásárolandó épületek céljára vettek fel.

Az adótételeknél a hajózási társaságoknak az állammal szemben fennálló tartozásaik után járó tizenkét százalékos kamatlábat nyolc százalékra csökkentették. Elhatározták még, hogy a tőkekamatadót ezentúl ötezer dinárnál kisebb összeg után nem kell fizetni.

A bizottság az ülést pénteken folytatta.

### Mintaserűen működnek a vajdasági ármentesítő hivatalok

A harmadik albizottság a földművelésügyi tárca költségvetésének a tárgyalását folytatta. Ez alkalommal Miletics Koszta földművelésügyi miniszter nagyobb exozét mondott a vizügi és ármentesítő-társulatok működéséről. Hangsúlyozta, hogy a vajdasági ármentesítő - társulatok mintaserűen vannak megszervezve és működésük kifogástalan. Kijelentette, hogy a miniszterium a vajdasági társulatok mintájára az ország többi részében is létesít ármentesítő hivatalt. A költségvetést kisebb változásokkal elfogadták.

### A volt ellenséges államokkal nem tárgyalhatnak azok volt állampolgárai

Hohnyecz dr. klerikális képviselő írásbeli kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez arra nézve, hogy abba a bizottságba, amelyet az Ausztriával való kereskedelmi szerződés megkötése céljából küldtek ki, mért nincsen egyetlen szlovén vagy horvát tag sem. A kérdésre Hohnyecz képviselő írásbeli választ kért, amit most dr. Kojics kereskedelmi miniszter meg is adott. A miniszter válaszában kifejti, hogy a delegációt a legjobb szak-

## November végén hívják össze a parlamentet

### Jovanovics Ljuba tárgyalása Pasics miniszterelnökkel

Beogradból jelentik: Pasics miniszterelnököt, aki még mindig betegen fekszik, naponként felkeresik a kormány tagjai és más tekintélyes radikális politikusok, a kikkel a miniszterelnök politikai megbeszéléseket folytat. Csütörtökön a már felépült Jovanovics Ljuba, a parlament elnöke is meglátogatta, aki hír szerint a parlament összehívásáról tárgyalt Pasicssal. A parlamentet a tárgyalás eredményeképp, nem mint eredetileg tervezték, november 20-án, hanem 28-án, esetleg később fogják összehívni, tekintettel arra, hogy a bizottságok még nem készültek el a kidolgozás alatt álló törvényjavaslatokkal.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a Német Párt további magatartását. Erre vonatkozólag máris különféle kombinációk terjedtek el, amelyek azonban minden alapot nélkülöznek. A Német Párt vezetősége, a képviselő klubbal együtt a napokban Bezszerken fogja megtartani vezetőségi ülését, amelyen véglegesen dönteni fognak a párt további magatartásáról. Az ellenzék körében biztosra veszik, hogy a németek nem fognak frontot változtatni; bármily nehezükre esik is, továbbra is támogatni fogják a kormányt, amely pedig ugyancsak keveset törődött eddig a Német Párt követeléseivel.

### A bíróságok szervezetéről szóló törvényjavaslat

A törvényhozó bizottságnak az az albizottsága, amely a bíróságok szervezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalja, csütörtöki ülésén egészen az átmeneti rendelkezésekig a javaslat minden szakaszát elfogadta. A bizottság hét-

főn tartja legközelebbi ülését, amikor be is fejezi a javaslat tárgyalását.

### Készül a pénzügyi törvényjavaslat

Serény munkát végeztek a pénzügyi albizottságok, amelyek csütörtökön folytatták a pénzügyi javaslat tárgyalását. Az első albizottság a tervezet egyes tételénél jelentős módosítást vitt keresztül. Így a külügyi tételknél a rendelkezési alapot csökkentették. Véglegesen a belügyminiszterium rendelkezési alapja négy millió dinár, három millió kétszáz ezer francia frank és nyolcszáz ezer aranydinár, vagyis összesen nyolc millió az eredetileg kért tíz millió helyett. A bizottság a 216. szakasznál fölvevett egy bővítő rendelkezést, amely szerint a pénzügyi bizottságnak joga van az összes nagyobb hitelek felhasználását ellenőrizni. A belügyi tételknél elhatározták viszont azt, hogy a községi orvosokat nem az állam, hanem a községek költségvetésének terhére kell fizetni.

A közoktatásügyi miniszterium költségvetésének tárgyalásánál a bizottság törölte a javaslatból a hírhedt 83-dik szakaszt, amely a ljubljani egyetem teológiai és orvosi fakultását és a zagrebi egyetem teológiai fakultását szüntette volna meg. Ennek a szakasznak a törlése a klerikálpárt erőlyes tiltakozásának eredménye.

A miniszterelnökség költségvetésének két és fél milliós rendelkezési alapját hosszabb vita után a bizottság változatlanul elfogadta.

### A Déli-vasutal kötött szerződés

A bizottság délutáni ülésén nagyobb vita fejlődött a Déli-Vasut átvételéről szóló nemzetközi szerző-

emberekből állították össze és azok megbízást kaptak, hogy utközben Zagrebben és Ljubljanában lépjenek érintkezésbe az ottani közigazgatási körökkel és azok intencióit is vegyék figyelembe. Egyébként *kellemellen volna* — mondja a miniszter válaszában — *ha a bizottságban olyan tagok is helyet foglalnának, akik a volt ellenséges államoknak voltak a polgárai és furcsa színben tűnne fel, ha most ezek tárgyalnának volt államuk kormányával.*

Ez a válasz nem elégíti ki a klerikálispartot, amelyben a kérdés miatt nagy az elégedetlenség és a párt azon a véleményen van, hogy ha el lehetne fogadni a kereskedelmi miniszter érvelését, akkor például Csehszlovákia egyáltalán nem kezdhetne tárgyalásokat Ausztriával, mert Csehszlovákia minden polgára azelőtt osztrák állampolgár volt. A klerikálispart ezért határozottan tiltakozik a miniszter megokolása ellen és a kérdéssel legközelebbi klubülésén is foglalkozni fog.

## Tizenhét bácskai rablás tettesét fogták el Baranyában

A szolga multja

Sepséről jelentik: Szenzációs és rejtélyes bűnügy foglalkoztatja pár nap óta Baranya lakosságát. A sombori rendőrség kiküldött lovasjőre egy évek óta körözött rablót fogott el Sepse baranyai községben Pletikoszits József szolga személyében, aki a nyomozás adatai szerint tizenhét rablást követett el, amelyek nagyrészt bácskai községekben követték el.

Pletikoszits József pár hónapja tartózkodik Sepsén Sáfány József gazdálkodónál, mint szolga.

A 45 éves rabló, aki megelőzőleg Csépnál Mihály vörösmarti kereskedő szolgálatában állott öt hónapon keresztül, egész rendszeren viselkedett, úgy, hogy senki sem gyaníthatta sötét multját.

Gazdái teljesen megbíztak benne, többször fontos megbízással is ellátták. Pletikoszits meg is felelt minden várakozásnak, migem egy váratlan

ügye miatt hurokra került. Néhány nappal ezelőtt megjelent Sepsén Gergurov községi jegyzőnél és ott munkásigazolványt kért.

A jegyző érdeklődött kitétele felől s mert gyanusnak találta, a sombori rendőrségnél is érdeklődött.

Somborból meglepő válasz érkezett Sepsére. Eszerint Pletikoszitsot régen körözik és rendőroket küldtek ki elfogására. A rablót Sepsén elfogták és szoros fedezet mellett Vörösmartra is átkísérték, ahol szembesítések is történtek.

Baranyában kevés eredménnyel

járt a nyomozás és valószínű, hogy Pletikoszits baranyai területen nem is követett el semmit. Saját bevallása szerint buvóhelynek akarta új tartózkodási helyét felhasználni.

Jelentkeztek egyes tanuk, akik állítják, hogy sokszor -nagy összegeket láttak Pletikoszitsnál, ezek a valóságok azonban ellenőrizhetetlenek.

Pletikoszits teljes bűnlajstromának kiderítésére a legszélesebbkörű nyomozás indult meg, amely nemcsak a bácskai és baranyai részre, hanem minden olyan területre kiterjed, ahol az utolsó években megfordult.

## A kettősirtokosok sérelmei

Akció az új vámellenőrzés terve ellen — Ahol kémkedéssel gyanúsítják a magyarországi kettősirtokosokat

A minap hírt adtunk már arról, hogy a határmenti kettősirtokosok ellenőrzésére új vámhivatalt létesítenek a határ mentén és itt fogják mindazokat a terményeket megvámolni, amelyeket a kettősirtokosok a megengedett maximális mennyiségen felül jugoszláv területre behoznak. Az új vámhivatal építését már legközelebb megkezdik és így rövidesen életbe is lép a kettősirtokosok ellenőrzésének új rendje.

A vámhatóságok terve azonban az érdekelt kettősirtokosok között elégedetlenséget kelt. A vámellenőrzés ellen ugyan nincs kifogásuk és azt állítják, hogy eddig is szabályszerű vámeljárást alá vonták őket, azonban azt panaszzolják, hogy az új rendszer roppant sok kényelmetlenségnek teszi ki őket és csak meg fogja nehezíteni a kettősirtokosok határon való átkelésének eddig sem nagyon kényelmes módját.

A kettősirtokosok birtokai ugyanis a határmentének legkülönbözőbb pontjait fekszenek és még abban az esetben is, ha a központban helyezik el az új vámhivatalt a keletbéli határon, a vámhivataltól távol lakó birtokosoknak nagy kerülővel kell majd megtenni az utat, mert nem léphetik át a határt — úgy mint eddig — a birtokukhoz legközelebb eső ponton, hanem csak a vámpüleinél, ami nagy idővesztést jelent és ez tekintve a határátlépési engedélynek amugyis rövid időre szóló érvényességét, súlyosan érinti a kettősirtokosokat.

Az érdekelték éppen ezért most azzal a kéréssel szándékoznak a vámhatóságokhoz fordulni, hogy a vámellenőrzés módját másképpen oldják meg. Egyben panaszok orvoslását is akarják kérni a kettősirtokosok, akiknek egyes helyi hatóságok sok nehézséget okoznak. Így előfordult legutóbb is, hogy egy kettősirtokost azért, mert határmenti birtokáról bejött Suboticára, letartóztatták és kémkedéssel gyanúsították, végül is pedig három napos őrizetbevétel után, megvonták tőle szabályszerű határátlépési igazolványát és áttoloncolták Magyarországra. A kettősirtokosok rámutatnak arra, hogy a legtöbb esetben nem zárkoznak el az alól, hogy Suboticára jöjjenek, mert itt adhatják csak el terményeiket, ha azonban ilyen módon zaklatják őket egyes hatóságok, úgy nem fognak eladás és bevásárlás végett Suboticára jönni. Másik sérelmük a kettősirtokosoknak az, hogy egyes helyeken olyan rövid tartózkodási engedélyt kapnak csak, hogy ezalatt nem intézhetnek el semmit a határon innen fekvő gazdaságukban.

Mindezek a nehézségek rendkívüli anyagi veszteségeket jelentenek a kettősirtokosok számára, akik ezért ezeknek orvoslását fogják most szorgalmazni. Ha egyes kérdésekben el is tudnak majd érni engedelményeket, értesülésünk szerint az új vámhivatal felállításának kérdésében a vámhatóságok nem hajlandók változtatni álláspontjukon.

## Egy kopott könyv margójára

Könyvrendezés közben egy könyv hull a kezembe. Le akar esni, én megkapom és felelem, mint elbukott gyermeket. Öreg, kopott, tubákos illatú könyv sárga bajszu, érlelmeszedett, fényeskönyöktől nyugdíjashoz hasonlatos. A cím: »Consolation«, szerzője Ernest Feydeau. Magam se tudom, hogyan került könyvem közé, faggatom magam, tündöve találgatom s ezért kíváncsisággal lapozgatók benne. A kiadási év 1872, a könyv pedig, amint hamarosan kiderül 1870-ben is 71-ben íródott a párisi ostrom s a párisi komün idejében, de nem Párisban. Feydeau Boulogne sur Mer-től szemléli a kudarcos francia történelmet.

A könyvben alig van új s megrázó valami, mégis érdeklődésem szomjasan tapad a sárguló lapokra. Hiába, a franciák csodálatosan tudnak írni és beszélni. Ők a beszéd, az »eloquence«, a stílus örök művészei. Láttuk ezt elég-szer a háboruban s látjuk ezt ma is, amikor Poencaré éppoly gyönyörű ékesszólással védi harcias igazát, mint amilyen erővel és művészettel szolgálja Barbusse a pacifizmust. A stílus, a dialektika művészete Feydeau-nál is felcsillan, pedig Feydeau-nak nincsen is vele is volt nagy sulya a francia irodalomban. Mégis, magán viseli a nemzeti bélyeget.

Kinosan ismert kifejezések és elfogult, háborús megállapítások nyüzög-

nek ebben a könyvben. A poroszok általában együtt szerepelnek a kommunistákkal és az emberevőkkel. Boulogneban szervezik a »végső ellenállást«. Wagner operát végighallgatni halálos kinszenvedés. Hamarabb találni oly madarat, mely nem tojásból lett, mint egy porosz, akiben emberi érzések lakoznak. Kétkedések az igaztalan istenben és idézése annak a bibliai mondásnak, hogy csak azt cselekedj, amit másoktól kívánsz, hogy magadnak tegyék — persze a poroszokra vonatkoztatva. Szenvédelyes kifakadások Gamletta, a »korcsmai Demosthenes« ellen, a köztársasági Jules Favre csuf és vaskos jelzőket kap, akárcsak a filozófus Jules Simon, akit felfúj hólýagnak, az unalom szentséges és ostoba apjának nevez, harcos, gunyos és gorbombá sorok az enyhén pacifista »Le Siècle« ellen — sehol semmi ismeretlenség vagy váratlanság, hirtelen azt kell éreznem, hogy semmi sem változik.

Csakugyan, ezalatt az ijedt gyorsasággal elröppent félszázad alatt csak külső, technikai változások formáltak és szabták át országok és népek kontúrját; a lélek ugyanaz maradt. A pacifizmus s a militarizmus harca oly friss ebben a könyvben, mintha Poencaré legutolsó beszédét olvasnám. A francia gondolkodás jóformán semmit se változott fél század óta, pedig akkor legyőzöttek voltak a franciák, most pedig győzők. De a népek lelke nem forog, nem változik a szerencse kerekével. A népek lelke csinálja a történelmet s

nem a történelem formálja át a népek lelkületét.

A latin népek pszichéje még ma is — főleg érzelmi — hasonlatosságokat mutat, pedig mióta önálló már a nyelvük, az erkölcsük, az eszmeviláguk. Nem furcsa és csodálatos tehát, hogy a francia lélek századokon keresztül semmi lényeges változáson nem esett át. A »chanson de geste«-ek gall vitézei és a ma vagy a közelmúlt francia politikussai meg hadvezérei között csupán toaletti különbségek vannak. A XIII. század troubadourjainak gunyosan szellemeskedő »sirvente«-jai Voltáiret juttatják eszünkbe s a kétszázéves Voltáiret nem érezzük-e Anatole France sorai között. A gall szellem balzsamozott frissességben, gyerekes könnyedséggel is örök, meggyőző művészettel lüktet századok történelmén és művészetén keresztül.

Ebben a könyvben is, bármennyire megkapó az események analógiája, a francia dialektika örök nagyszerűsége a közös vonás. Ne higyük, hogy a történelem megismétlődik, ne higyük, hogy a tegnaptól következtetni lehet a mára, mert csupán a tömeglélek természetrajzának tanulmányozása enged némi bepillantást a jövő rejtelmességébe. A tegnap és ma arcképében ne keressünk külső hasonlatosságokat, mert könnyen tévedünk a párhuzamba állításnál. Ha mélyebbre nézünk, úgy észre kell vennünk az ősz szellem azonosságát. A franciák nagy vallási, faji és nyelvi egysége beláthatlan időkre konzerválják a francia nép érzelmét —

## Református ünnepségek Bácsfeketehegyen

Szerdán szentelik fel a feketehegyi református árvaházat

November 21-én szerdán fogják felszentelni ünnepélyes keretek között a feketehegyi református árvaházat, amelyet a jugoszláv reformátusok áldozatkészsége emelt a református árvák részére. Az árvaház felszentelését megelőzőleg keddre a református egyházmegye díszgyűlést hívott össze és így az ünnepségek két napon át fognak tartani.

Kedd reggel fél nyolcórakor istentisztelet a magyar templomban. Az istentiszteleten Agoston Sándor feketehegyi lelkész mond ünnepi prédikációt. Az istentisztelet után tartják meg a közgyűlést a német templomban. Közgyűlés után ünnepi bankett. Délután három órakor lesz az egyházmegyei bírósági gyűlés, öt órakor pedig a magyar templomban belmisszió konferencia, amelyen Benkő Viktor lelkész mond ünnepi beszédet, utána dr. Vörös Nándor budiszavai lelkész orgonaszólója következik, majd Novák Olga theologus előadást tart. Este fél kilenckor a református magyar dalárda a templomtoronyban elénekli a »Magyar gályarabok éneké«-t.

Szerdán történik meg az egyházmegyei árvaház felszentelése. Fél tíz órakor istentisztelet a magyar templomban. Az ünnepi prédikációt Fekete Gyula kikindai lelkész mondja. Ima: énekli a novisadi dalárda. Német nyelven prédikál Keck Zsigmond cservenkai lelkész. Istentisztelet után díszgyűlés a magyar templomban. Az árvaház történetét ismerteti Agoston Sándor lelkész, az árvaház igazgatója. Utána felvonulás az árvaházhoz, ahol a kormány kiküldötte átnyújtja az árvaház alapszabályait és kulcsait Klepp Péter esperesnek. Magyar nyelvű imát mond Kontra János csuzai lelkész, németül Glöckner Károly ujsziváci lelkész imádkozik. A felszentelés után ünnepi bankett. Délután három órakor presbiteri konferencia, amelyen Szabó Zoltán becskeréki és Dévaj Lajos ómoravica lelkész mondanak beszédet. A konferencia ideje előtt a női bibliakör irodalmi délutánt rendez a vendégek részére.

és gondolatvilágát. Ma is vannak Feydeauk a francia közéletben és bizonyos, hogy száz év múlva is lesznek. Bizonyos, hogy száz év múlva is lesznek nagyszerű szónokok és művészek Párisban s száz év múlva is ellenszerves lesz a hegeli filozófia, a német lélek fegyelmzett kollektivitása, ha mindjárt egy államban élnek is addigra a franciák a németekkel. A francia mentalitás annyira tömör, egységes és magányos, hogy nem tűr idegen befolyásokat, mint különös, kemény érc, nem olvad s nem olvasztható idegen fémekkel. Az értelem, a tapasztalati tudományok terén mindig lesznek közösségek és megértések, de az érzelmek, a szenvédelmek tengerén örök a vihar, mert az érzelmi eltérések nem olvadhatnak össze s csak erőszakban, fegyverporásban csattanak, pattannak széjjel. Az érzelmi erővel szemben tehetetlen a józan ész s az egyének jószándéka, akárcsak ványadt védőgát bömblől, ciklonos viharok ellen. A népek lelkületét az érzelmek fűtik, érzelmek, melyek sohasem tartanak lépést az értelmi fejlődéssel. Mindezt örökön tántogani fog a szakadék a francia és német nép pszichéje között. Ezt bizonyítja a mult és a ma, Feydeau és a kamara holnapi beszédei.

Összeesukom a könyvet és csendes, csalódottan teszem vissza a sorba Dumas és Flaubert közé. A könyv címe: »Vigasztalás,« én azonban elolvasása után szegényebb lettem egy vígasszal.

Szenteleky Kornél

## A vajdasági radikálisok Zombolya átadása ellen

Zombolya átengedéséről már közel két év óta folynak a tárgyalások, az erre vonatkozó meg egyezés sem újkeletű, a politikai életet azonban csak most kezd foglalkoztatni a kérdés, amikor az átadás s Párdány és Módos átvétele már csak napokon múlik.

Dr. Kraft, a német párt vezére egy interjúban úgy nyilatkozott, hogy a radikálisok pártjából egyeztek bele a virágzó község átengedésébe. Az egyik helyi hírlap pedig azt állítja, hogy a vajdasági radikálisok helyeslik Zombolya átadását. Ezekre a hírekre vonatkozólag a vajdasági radikális képviselők egyik vezetője a következő kijelentést tette:

— Az ország területéből egy talpalatnyi földet is átengedni személyi, vagy pártpolitikai céltól: hazadulás. Aki azért csonkítja meg az ország területét, hogy ezzel a radikális párt többsége emelkedjék, hogy egy-két ellenzéki képviselővel kevesebb legyen a parlamentben, az tán már sokkal gonoszabb, mint aki fegyverrel tör hazája ellen.

— Kizártnak tartom, hogy radikális képviselőket ilyesmivel vádolni lehessen.

A vajdasági radikálisoknak kivétel nélkül ez az álláspontja. A külügyminiszternek tehát közvélemény lássa, minő okok kényszerítették a kormányt, hogy ebbe a terület-cserébe, amely egy nagy terület s félszáz ezer ember nyugalmát megzavarta, — beleegyezzenek.

## Vandervelde lesz

Károlyi védője a népszövetség előtt

Budapestről jelentik: Dr. Veér Imrének az októbrista vacsorán történt bejelentését, hogy Horthy Miklós kormányzó törölte a Károlyi-per, utóbb megcáfolták, de a cáfolat után is tisztázatlan maradt, hogy hogyan áll az ügy tulajdonképpen? Dr. Nagy Vince, Károlyi egyik jogi képviselője a vagyonekobbzási pörrel legutóbb tett nyilatkozatában a következőket mondja:

— A Károlyi-per megszüntetése valóban nem történt meg. A táblai ítélet ellen most adtam be száz oldal terjedelmű vizsgálati kérelmet a Kuriához. Ebben is azt hangoztatom, amit az egész per során: nem a trianoni békeszerződés 76. szakasza alapján kérem a per megszüntetését, — amihez pedig jogunk volna — hanem, minthogy minden bizonyítás nélkül mondta ki a törvényszék és az ítélőtábla a marasztaló ítéletet, az összes szerzett tényállásokra a bizonyítási eljárást kértem elrendelni. Csak arra az esetre, ha a Kuria nem rendelne el a bizonyítást, kérttem a magyar törvények közé beiktalyozott trianoni szerződés 76. szakaszának alkalmazását, amely tiltja a háború megindításától a békeszerződés beiktalyozásáig terjedő időben tanúsított politikai magatartásért bárkinek bármi módon való zaklatását, vagy zavarását. Azt semmiféle rabulisztika nem fogja tudni elfogadtatni a józan értelemmel, hogy valakinek életfogytig tartó fegyházbüntetést maga után vonó büncselekményekkel megvádolása és ennek alapján többszázmillió értékű vagyonának elkobzása nem volna zavarásnak vagy zaklatásnak tekinthető. Bejelentettem felülvizsgá-

latomban a Kuriának, hogy ha sem bizonyítást nem rendelne el a Kuria, sem a trianoni tilalmat nem respektálná, kénytelen volnék a hazai bíróságok jogerős döntését a békeszerződések betartásának ellenőrzésére hivatott Népszövetség döntése elé bocsátani. Károlynak a Népszövetség előtt való jogi képviselőség egy-

egész jogász-politikusokból álló komisszió fogja ellátni, amelynek élén a vezető szerepet Vandervelde, volt belga miniszterelnök vállalta el. tagjai pedig egy amerikai, egy angol, egy francia ügyvéd-politikus és én leszünk. A legfelsőbb magyar bíróságon múlik, hogy szükség lesz-e erre a népszövetségi akcióra?

## Kedden dönt a magyar nemzetgyűlés Ulain letartóztatása felett

Döhmél terheltén vallott Ulain ellen

Budapestről jelentik: Az Ulain-féle puccskísérlet ügyében a hatóságok már nem informálják a lapokat, mivel A Nép tegnap már ismertető cikkét követték, amelyben Sztrache Gusztáv dr. főügyész nyilatkozott állítólag elferdítve közölte, a magyar igazságügyminiszter megtiltotta, hogy az ügyészség a lapokat informálja.

Az ügyészségen Meszner ügyész csütörtök délelőtt hallgatta ki Döhmelt, akinek vallomását az ügyészség rendkívül fontosnak tartotta. A bajor kereskedősegédből lett »diplomata« általánosságban fenntartotta a rendőrségen tett vallomását, amely rendkívül terhelő Ulainra nézve. Döhmél az ügyészségen is fenntartotta vallomásának azt a részét, amely szerint Ulain Ferenc részt vett azokon a konferenciákon, amelyek a puccs keresztyvitelének részleteit és egyes politikuskok ártalmatlanná tételét határozták el.

Döhmél után Gált és Vikárt hallgatta ki az ügyészség, Bobula Titusz azonban az ügyészségen is megtagadta a vallomástételt hivatkozva amerikai állampolgárságára. Ezzel a terhelték kihallgatása vé-

getért és pénteken megkezdik a tanúk kihallgatását.

Strache főügyész és Miszner ügyész a kihallgatások befejezése után megjelentek Nagy Emil dr. igazságügyminiszternél, akinek másfélórás jelentést tettek a vizsgálat eredményéről.

A magyar nemzetgyűlés keddi első ülésén fog az Ulain-üggyel foglalkozni. Bethlen István miniszterelnök tesz jelentést az ügyről a nemzetgyűlésnek azzal az indítvánnyal, hogy Ulain Ferenc előzetes letartóztatását a nemzetgyűlés jóváhagyólag vegye tudomásul.

Egy egrí jelentés szerint ott is nyomozás indult meg az Ulain-puccs ügyében. Ismeretes ugyanis, hogy az Első Egrí Agrár-Takarék-pénztár helyiségében már régebben feleltelen elemek rombolást vittek véghez. A takaréknévében Halász Miklós dr. akkor feljelentést tett az egrí ügyészségen. Halász dr. most hivatkozással arra, hogy az egrí bankrombolás összetűgésben van az Ulain-féle szervezkedéssel, újabb beadvánnyal fordult a vizsgálóbíróhoz, aki elrendelte az ügy sürgős áttételét az ügyészséghez.

## A bánsági demokratapártok egyesülése

Setyerov Szlavko nyilatkozik az ellentétek kiegyenlítéséről

Beogradból jelentik: A választások előtt kettészakadt bánsági demokratapárt egyesítésére irányuló kísérletekről már egyezben beszámolt a Bácsmegyei Napló. Beograd munkatársunknak most alkalma volt erről a kérdéssel beszélgetést folytatnia Setyerov Szlavko dr. képviselővel, akit a felsőbánsági kerületben mint a hivatalos demokratapárt listavezetőjét választották meg képviselőnek és aki a következőket mondta el előttünk a demokratapártok egyesítésének ügyéről:

— »En a magam részéről azonnal a választások megejtése után azt hangoztattam, hogy ismét egy táborba kell tömöríteni a felsőbánsági demokratákat, mert a pártszakadás folytán nemcsak egy, hanem két mandátumtól is elesett a párt a Beckerek-Kikinda-i választókerületben. A párt egyesülése valójában már meg is történt, mert hiszen a legtöbb járás demokrata választói már a hivatalosan elismert demokrata párt szervezetekben tömörültek. Még a zombolyai járásban is, ahol az ottani likai dobrovoljacok között a legnagyobb talaja volt a Jaksics által vezetett disszidenseknek, helyreállott már a párt egysége. Két hónappal ezelőtt Cseszteregen (Csösztelek) megtartott beszámoló gyűlésen után valamennyien beléptek a hivatalos párt szervezetbe, sőt a disszidens járási jelölt, Ruzsics, maga is a hivatalos pártba csatlakozott. A választótömegek között már nyoma sincs a pártszakadás okozta ellentéteknek, csak a vezetők huzódottak még a teljes kibéküléstől. Egyedül Kikindán van még valamelyes talajuk a disszidenseknek, ahol körülbelül 400 hivatástalálhatnak.

— Érdekes egyébként, hogy a

disszidensek körülbelül 10 hónappal a választások után Kikindán ujjaalakították a párt szervezetét és a demokratapárt főbizottságától kérték annak hivatalos szervezetként való elismerését. Ebben az új pártvezetőségbe a látszat kedvéért beválasztottak néhány embert az én hitem közül is, akik azonban nem vesznek aktív részt a párt szervezet munkájában. A párt központi főbizottsága még nem ismerte el ezt a szervezetet és az én kívánságomra helyi emberekből álló bizottságot fog delegálni az alakulás szabályosságának megvizsgálására. Remélem, ennek a bizottságnak sikerülni fog a még esetleg fennálló ellentéteket végleg elhárítani az utból és a párt egységét teljesen helyre lehet majd állítani.

— A mi részünkről ennek semmi akadályja sem lesz, mert meg vagyok róla győződve, hogy nagyon mérsékelt követeléseinket teljesíteni fogják. Nem kívánunk mást, csak azt, hogy a pártszakadásban hibás néhány embert — három-négy emberről van összesen szó — a pártszabályok értelmében büntessék meg.

— Ami azokat a híreket illeti, hogy Pribicevics Szvetozár ezeknek a régi ellentéteknek elintézése érdekében Beckerekre utazna, ezt a leghatározottabban megcáfolhatom. Pribicevics november 25-én valóban Beckerekre fog utazni, velem együtt, de nem politikai ügyben, hanem tisztára magán jellegű ügyben. Ugyanis egy esküvőnél, ahol én fogok mint kórma szerepelni, Pribicevicset kérték fel a násznagyitiszt ellátására. Hivatalos jellegű politikai tárgyalásokat ezután Pribicevics nem fog ott folytatni. Arra a kérdésünkre, hogy mit tud

és mit tart a vajdasági jobboldali demokraták mozgalmáról egy önálló vajdasági párt megalakítására. Setyerov kijelentette, hogy Boskovics Dusán és társainak tervéről csak a Bácsmegyei Naplóban olvasott, de semmi közelebbit sem tud róla. Különben sem látja be, hogy mi haszna volna egy legfeljebb 10—20 embert számláló párt alakításának, mikor egy nagy országos párt keretében sokkal inkább lehet a helyi érdekeket is érvényesíteni. Nagyon valószínűtlennek látszik egyébként az egész mozgalom már azért is, mert Pribicevics Szvetozár, aki mög ezek az emberek eddig csoportosultak, még mindig annyira exponáltan centralista politikus, hogy nem valószínű, hogy beleegyezését adja egy ilyen decentralista iránymozgalomhoz.

## Mit cselekszik

a „Cselekvő Magyar?”

Lopásért letartóztattak egy egyetemi hallgatót

Budapestről jelentik: Dr. Mórinc Zoltán ügyész együtt lakott a Róma-szállóban László Károly volt egyetemi hallgatóval, a Cselekvő Magyarok Táborának tagjával. Az ügyész néhány nappal ezelőtt észrevette, hogy a pénztárcájából, ahol kilenc darab százezerkoronás bankjegy volt, hat darab egyik éjszaka eltűnt. Mórinc a pénz eltűnéséről azonnal szólt lakótársának, aki nagyon fölháborodott a lopás miatt és a szobalányt vette gyanuba. Föl is hívta az ügyészt, hogy azonnal tegyen följelentést a főkapitányságon. A följelentést együtt valóban meg is tették.

A detektívek a nyomozás során megállapították, hogy László Károly ezelőtt egy másik szállóban lakott egy egyetemi hallgatóval, akit szintén meglöptek. Erre gyanuba fogták és a cselekvő magyar a rendőrségen be is ismerte, hogy előzetes tudomása volt arról, hogy az ügyésznek kilencszáz ezer koronája van, ezért későn ment haza, hogy azután a pénztárcát megdézsmálhassa. A rendőrség László Károlyt letartóztatta.

Az esettel kapcsolatban elhatározta a rendőrség, hogy az utóbbi időben rendkívül elszaporodott és különböző hazafias elnevezések alatt működő zugegyesületeket — amelyek tagjai egyremásra összekötözésbe kerülnek a büntető-törvénykönyvvel — alapos revízió alá veszik.

## Az állam jószívű, — a községek fizetnek

Batináról jelentik: A pénzügyi téren agyonnyomott baranyai községek még ma is keservesen nyögik a megszünt önálló megye egészen sajátos rendelkezéseit. A baranyaiakra, akiket adók, izbeglicák, erőszakosságok boldogítanak, újabb megint jelentős összegeket róttak ki.

A minisztériumnak az a rendelete, amely a községi állatorvosok fizetésének koronáról dinárra való fel-emelése felől intézkedik, különös örötelmezésben látott napvilágot a baranyai hivatalos megyei közlönyben. A fizetést, amit az állam ad, s amihez éppen a községeknek semmi közük nincs, egyszerűen a nyakukba varrták.

Elrendeli a megyei közlöny, hogy minden község 1922 január 1-től visszamenőleg évi 4000—7000 dinárral járuljon az állatorvosok fizetés-emeléséhez.

Ez százezer dinári jelent és a községi pénztárak abszolút kimerülését. A rendeletet egy megszünt közigazgatási szerv, Baranyamegye adta ki.

Mint értesülünk a rendelet megváltoztatására és a sérelem orvoslására széleskörű akciót indítanak a baranyai községek és ha kell, Beogradba is küldöttséget menesztenek az ügyben.

## Alexandrov Tódor

macedon szervezete gyilkolta meg Daskalovot

Részletek a bűnpör prágai főtárgyalásáról

A prágai esküdtszék, — amint már megírtuk, — a szerdai főtárgyaláson felmentette Nikolov Atanasije bolgár diákot, Daskalov Rajko volt bolgár belügyminiszter merényletét a gyilkosság vádjától és csak jogosulatlan fegyverviselésben mondtotta ki bűnösnek.

A főtárgyalás során Nikolov valóságában élesen rávilágított a macedon szervezetek munkájára és azokra az eszközökre, amelyekkel Alexandrov Tódor bandája különösen az S. H. S. királyság biztonsága ellen dolgozik. A tárgyalás részleteiről a következőket jelentik Prágából:

Nikolov Atanasije kihallgatása alkalmával elmondta, hogy Macedóniában született és alsóbb iskoláit is ott végezte. Amikor Macedóniát Szerbiához csatolták, három társával együtt kivándorolt és beült Alexandrov Tódor bandájába, amelynek az volt a célja, hogy Macedóniát a szerb uralomtól elszakítsa. Egy Skopje mellett tartott ülésen Alexandrov Tódor nagy beszéde után nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy megölik Daskalovot, mert ez több macedont kivégeztetett. Sorsot húztak és a sorshuzás eredményeképpen neki, Nikolovnak, kellett végrehajtania a merényletet. Ő kérte, hogy mást bizzanak meg a súlyos feladattal, ekkor azonban figyelmeztették a macedon szervezet szabályaira, amely szerint mindegyik tag köteles a rábízott halálos ítéletet végrehajtani.

A határozat folytán Prágába utazott, hogy az ott élő Daskalovot meggyilkolja. Prágában, hogy a gyanút magáról elterelje, a szerb diákok társaságában élt.

A merénylet napján egy ucca sarkon találkozott Daskalovval, aki két másik férfi társaságában volt, mögötte pedig egy detektív ment. Nikolov ekkor harminc lépést ellenkező irányba ment, majd hirtelen visszafordult, hogy a detektívet elkerülhesse. Amikor két lépésre Daskalov közelébe került, előrántotta revolverét és hátulról lelőtte. Amikor Daskalov már összeesett, rákiáltott:

— Nincs menekülés a számodra, mert Macedóniában anyák ezrei síratják általad meggyilkolt fiaikat.

Nikolov ezután elmondta letartóztatásának részleteit, majd védőjének kérdésére a macedon szervezetről kezdett beszélni. Erre vonatkozóan azonban a tárgyalási elnök megtiltotta a védő további kérdéseit és nem engedte, hogy Nikolov válaszoljon arra a kérdésre, hogy a macedon szervezet meggyilkoltatta volna-e őt, ha nem hajtja végre a merényletet.

Tanuként kihallgatták Bosalov diákot, aki Daskalov társaságában volt a merénylet alkalmával, ez azonban nem tett lényegesebb vallomást. A védő bizonyítékok beszerzését kívánta annak bebizonyítására, hogy a vádlott ellenállhatatlan kényszer hatása alatt követte el tettét és több tanu kihallgatását kérte, akik fontos képet nyújtanának a macedon és bulgáriai viszonyokról. Kérte Toncsev prágai egyetemi tanár kihallgatását arra nézve, hogy Stipben Daskalov parancsára több ezer bolgárt gyilkoltak meg. A védő előterjesztéseit azonban a bíróság elutasította.

Éjjel háromnegyed kettőkor vonultak vissza az esküdtek a verdikt kimondására. Háromnegyed órai tanácskozás során az orgyilkosság kérdésére 8, az emberi élet ellen elkövetett merénylet kérdésére 9 »nem« szavazat esett, míg a jogosulatlan fegyverviselés kérdésére 12

igennel szavaztak az esküdtek. Ennek alapján a bíróság Nikolov Atanasijet jogosulatlan fegyverviselés miatt 48 órai szabadságvesztésre ítélte.

A felmentő ítélet nagy izgalmat keltett a tárgyalási teremben. Egy bolgár diák az ítélet hallatára han-

gosan kiáltotta a bíróság felé:

— Most már lődözhetünk!

A diákot a jelenlevő detektívek azonnal őrizetbe vették.

Nikolovot az ítélet után visszakerítették cellájába és mint alkalmatlan idegent ki fogják toloncolni Csehszlovákiából.

## Ferenc Ferdinánd tragédiája

Hötendorfi Conrad emlékiratai

Hötendorfi Conrad báró, az osztrák-magyar monarchia volt vezérkari főnöke bécsi és budapesti lapokban megkezdte emlékiratainak közzétételét. Az első közleményben hiteles okiratok alapján elmondja a trónörökös pár meggyilkolásának történetét. Ezekből az okiratokból kétségek nélkül kitűnik, hogy hivatalos személyek vitték a szerencsétlen trónörökös párt a golyók elé. Abban állapotban meg ugyanis, hogy a trónörökös pár gépkocsija Sarajevónak Appelkai nevű utján fog végighaladni. Az autók előállottak, a trónörökös és a kíséretében levők egymásután elfoglalták helyüket. Az első kocsiiban a polgármester és a kormánybiztos ült. Ez a kocsi a megállapított teru ellenére, nem az Appelkai felé robogott, hanem a Ferenc József-utrá vágott. A többi gépkocsi, így az is, amelyen Ferenc Ferdinánd és felesége ült, az első gépkocsi irányát követte. Alig ért a trónörökös kocsi a Ferenc József-utrá, Potiorek tábornok, aki szemben ült a trónörökösnek, csodálkozva kiáltott fel:

— Mi történik itt? Hiszen nem arra megyünk, amerre akartunk! Mi az Appelkai-akaratunk menni!

A söfőr fekezett s ebben a pillanatban gyors egymásutánban három lövés dördült el. Az egyik golyó Zsófia altestébe furdott, a másik a főherceg nyakát érte.

Eppen ilyen érdekesítő Conradnak az az elbeszélése, amely a háboru megindítására vonatkozik. Amikor egyesek békés elintézését javasolták, Conrad szembeszállt velük.

— Csak az erőnek van hatása — mondotta — Szerbiának meg kell üzen-

nünk a háborut, ettől függ a monarchia. Sok gondot okozott eleinte, vajjon Németország résztvesz-e a küzdelemben a monarchia oldalán. Amikor Conrad kihallgatáson volt a királynál, Ferenc József annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy nem bizonyos Németország magatartása.

— Pedig nekünk tudnunk kell, — szölt Conrad — hányadán állunk.

— Majd megkérdezzük Németországtól!

— És ha Németország azt mondja, hogy mellénk áll, megindítjuk akkor a háborut?

— Akkor igen! — felelte őfelsége.

Conrad ugyanezen az audiencián beszámolt egy tábornok haláláról is.

— Mindenki meghal, — jegyezte meg a király szomorúan — csak én nem tudok meghalni.

Aztán arról kezdett el beszélni a királynál, hogy Ferenc Ferdinándnak rossz előérzetei voltak, mielőtt Szerajevóba utazott.

— Elutazása előtt azt kérdezte tőlem — folytatta Ferenc József — nem volna e jobb lemondani erről az utról. Azt mondotta, hogy fél a hősegtől.

Németország válaszában megérkezése után Conrad erősen sürgette, hogy mozgósítsanak. Hevesen ellentállt a külügyminiszter ama tervének, hogy csak próbamozgósítást rendeljenek el!

— Ha mozgósítunk, akkor csak egész mozgósítást rendelhetünk el.

Julius 7-én megérkezett Berlinből gróf Hoyos s azt mondotta, hogy Németország feltétlenül a monarchia oldalára áll, még abban az esetben is, ha a Szerbia ellen való eljárásnak világháboru lesz a következménye.

## Bukás előtt a Stresemann-kormány

Erhardt amnesztiát követel a Hitler-puccs résztvevői részére

Berlinből jelentik: Politikai körökben megerősödik a nézet, hogy a Stresemann-kormány napjai meg vannak számlálva. Ha a birodalmi gyűlés legközelebbi ülésén, melyet november 20-án délután egy órakor nyitnak meg, a bizalmi kérdést felvetik, a kormány semmi esetre sem kap többséget. A müncheni puccs likvidálása után kizártnak tekinthető, hogy Stresemann távozása újabb puccsra adna indító okot. Az a vélemény, hogy tisztán polgári kormány veszi át Stresemann után a kormányzást, egy olyan politikussal az élén, aki középpontot foglal el a jobb és a balpárt között és aki biztosítani tudja a német nemzetiek támogatását is.

Erhardt kapitány Kahr rendelkezésére bocsátotta magát

Berlinből jelentik: A »Miesbacher Anzeiger« szerint Erhardt kapitány Kahr főállambiztos rendelkezésére bocsátotta magát azzal a feltétellel, hogy általános amnesztiát adnak a puccs résztvevői számára és engedélyezik, hogy a nemzeti szövetségesek megbízható vezetés alatt egyesülhessenek. Hir szerint Kahr hajlandó Erhardt kapitány feltételeit teljesíteni, csak attól tart, hogy emiatt Berlinnel összeütközése támad.

A királyi palota előtti harcok utolsó áldozatait szerdán temették el. Különösen nagy gyászkeszere

volt Scheibner Richter konzulnak, akit sok egyetemi hallgató és rohamcsapatbeli katona kísért el utolsó útjára. Scheibner sirjánál Ludendorff beszélt és Erhardt kezét a koporsóra téve tett fogadalmat arra, hogy a nemzeti eszmét diadalra viszi.

Kommunista összeesküvést fedezett fel a berlini rendőrség

Berlinből jelentik: A letartóztatott kommunista futárok ügyével kapcsolatban a rendőrség kiderítette, hogy az egész birodalom területén folyó kommunista agitációt az egyik berlini szállóban székelő bizottság irányítja. A rendőrség a bizottság tizenöt tagját letartóztatta, akiknél sok dollárt találtak. Kihallgatásuk alkalmával bevallották, hogy az volt a megbízásuk: keressenek helyőrségeket és tartssanak kontaktust a német kommunista párt vezetőivel. A talált okmányokból kiderült, hogy az akcióban résztvett két német kommunista képviselő is.

Franciaország bizlik a szakértői bizottság létrejöttében

Párisból jelentik: A francia külügyminisztériumban optimisztikusan ítélk meg a jövőteli kérdésben egybehívandó szakértői bizottság ügyét. A Quai d'Orsay kijelentette, hogy jóformán bizonyos, hogy a szakértői bizottság létrejön és nincs kizárva, hogy az Egyesült Át-

lanok résztvesznek munkájában. Nem hivatalos körökben nem osztják ezt az optimista fellogást. E köröknek az a benyomásuk, hogy a francia javaslat elfogadása még koránt sincs biztosítva és Amerika részvételét kizártnak tartják.

Anglia nem tűr szeparatista mozgalmat

Párisból jelentik: Lord Greve angol nagykövet jegyzéket nyújtott át Poincarénak, amelyben az angol kormány figyelmezteti Franciaországot azokra a jogi következményekre, amelyek a szeparatista mozgalmakkal kapcsolatban előállhatnak az esetben, ha egyes részek kivádnak a német birodalomból. A francia kormány — mondja a jegyzék — ilyen értelmű legutóbbi figyelmeztetésre azt felelte, hogy a szövetségesek nem vállalhatnak felelősséget a német birodalom határáért. Az angol kormány ragaszkodik a maga felfogásához és újból hangsúlyozza, hogy a szövetségesek nem nézhetik közömbösen a rajnai elszakadási mozgalmat.

Poincaré a jegyzéket átnyújtó angol nagykövetet tájékoztatta arról, hogy a megszállt francia hatóságok pártatlanul viselkednek a szeparatista mozgalmakkal szemben.

Franciaország rendőrséget szervez a megszállt területeken

Párisból jelentik: A kormány törvényjavaslatot terjesztett elő a katonai rendőrségi csapatok létesítéséről a megszállt hadsereg keretében. A rendőri csapatoknak az lesz a feladata, hogy a megszállt területeken a közrendet biztosítsák. A katonai rendőrök Franciaország rendőri intézményeinek létszámából kerülnek ki.

## Választási harc

korteszóniákkal, fátylasmenettel a sombori zsidó hitközségben

Szomborban emelkedhet a gabonaára s lehet bajor puccs, Szomborban lehet politikai szenzáció s a Lloydban blank nyolcasra lehet betölti bukni, Szomborban erről senki sem beszél, mert minden érdeklődést lefoglal a zsidó hitközségi választás. A sombori zsidók rásekkől választás előtt állnak. Ámbár szinte felesleges, de mégis a gyöngyök kedvéért el kell mondani, hogy a hitközségi elnök s a 36 tagú képviselőtestület mandátuma lejár, mostanában lesznek az új választások.

A sombori zsidóhitközség tagjai a választások előtt különböző pártokra szakadtak. Az eddigi elnök: Klein Albert malomigazgató megunta a dicsőséget, nem akar tovább elnök lenni. A sombori zsidók egy része az ifju törökök mintájára megalakította az Ifju Izraeliták pártját. Az Ifju Izraeliták ugyanazt a célt tűzték ki maguk elé Szomborban, mint annak idején az ifju törökök Konstantinápolyban. Reformálni akarnak. Egyik ambíciózus, de nem tulajdonosan népszerű gabonakereskedő, aki korára való tekintettel már nem tartozik az ifju héberek közé, az öregek háta mögött és megkérdezése nélkül paktumot kötött az ifju generációval, megalapította az ugynevezett »egységes-párt«-ot. A megállapodás lényege az volt, hogy ez az új egységes párt a gabona-brancs kissé terjedelmes képviselőjét is kandidálja.

Ez nemcsak a konzervatív idősebb urakat, hanem a gabonakereskedővel ellentétes politikai elvet valló kisgazdákat és egyéb lateinereket is az ifju zsidók szervezete ellen csoportosította. Ezek is tömörültek s a sombori zsidóság egyik régi, tekintélyes és érdemes tagját: dr. Guttmann Zsigmond ügyvédet kandidálták elnöknek.

Eddig a próza. Persze az ellentétes érdekek harcát igyekeztünk rövidesen megmagyarázni. Most jön a költészet. Az egységes párt ellen tömörült szom-

bori zsidók kortesversekkel élénkítik a választási küzdelem egyhanguságát. Ime néhány szemelvény a hitközségi Muzsa szombori termékei közül:

Nem kell nekem egységpárti  
Mert benne van hasas Nándi  
Menjen el ő Tórországra  
Az ő édes hazájába.

Ez a vers, mint látható, nem valami tulságos türelemről tesz tanúságot, mert a Nándit, akinek tagadhatatlanul megvan a kerekded embont-pontja, de a kit mégis csak némi tulzással lehet hasasnak nevezni, Csehszlovákiába akarja száműzni. Némileg szelidebb a következő kortesnóta:

Nem választunk tőgedet meg Nándi  
[dor lében,  
Mert kanál vagy minden lében  
Éljen a haza.

E hazafias alluzió ellenére is e dalnak csak azokra van hatása, aki a zsargonnal némileg tisztában vannak s megértik az összecsendülő sorokban elrejtett szójátékokat. Sokkal magyarosabb az alábbi kortesdal:

Jaj de magas, jaj de magas ez a kóser  
[trakterház  
Nándi, Nándi téged kitörhet a frász  
Mert ha akad te reád is szavazó  
Sokkal nagyobb lesz majd a kultuszadó.

Természetesen a sokszor és nem épen legudvariasabban megénekelte gabonakereskedő sem hagyja magát, az egységpártiak is vannak kortesdalai. Ezek közül való ez is:

Kis gabella, nagy gabella  
Kóser kés és kóser vella,  
Konservatív soh'se kell a  
Szombori kiléba....  
Éljen az Egység-Párt.

Meg kell állapítani, hogy az Egységpárt kortesnótája koránt sem annyira személyeskedő és udvariatlan, mint a konzervatívok dalai, de verstanilag egyformán gyenge mind a kettő.

—16.

## Véresre verték egy táncmulatság vendégeit Csókai csendélet

Sentáról jelentik: Vasárnap este nem mindennapi botrány történt a Senta melletti Csóka községben. A csókai intelligencia ugyanis az Obrachel József-féle vendéglőben táncestélyt rendezett, amelyen nagyszámú vidéki is megjelent, így többek között a turskikanizsai főszolgabíró és Suplé Gábor kanizsai földbirto-

kos. Este nyolc órakor egy tizenöttagú legénytársaság vonult be a táncterembe, ahol először gorombáskodtak a jelenlévőkkel, majd botokat vettek elő és felszólították a vendégeket, hogy azonnal hagyják el a helyiséget. A vendégek között volt Gyukanov Ráda, a csókai Srnaó szervezet elnöke is, aki felszólította a legényeket, hogy távozzanak, időközben megérkezett a csendőrség is, amely eltávolította a mulatság megszervezőit. A közönség rövidesen elfelejtette az inzultust, tovább mulatott egészen a hajnali órákig. Kint az utcán azonban a mulatságról távozókat egyenként megtámadták és többeket súlyosan összeverték. Rövid idő alatt mindenünnen segélykiáltások és jajveszékélések hallatszottak a sötét utcákon, mire azonban a csendőrség megérkezett, a támadók elmenekültek.

A csendőrség szigorú nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére. A nyomozás folyamán az a gyanu merült fel, hogy a verekedő legények a csókai Srnaó tagjai. Ennek a feltevésnek a megállapítása végett kihallgatták a Srnaó elnökét is, aki azonban tagadta, hogy tudomása lett volna a készülő merényletről. A csendőrség többeket letartóztatott.

## A Német Párt tiltakozó gyűlést rendez Zombolyán a városnak Romániához való csatolása ellen

Novisadról jelentik: A Német Párt vezetősége elhatározta, hogy szombaton, november 17-ikén délután 3 órakor Zombolyán nagy pártgyűlést rendez, amelyen a Német Párt valamennyi képviselője és a helyi szervezetek kiküldöttei teljes számban részt vesznek. A gyűlésen Neuner Vilmos dr. képviselő a parlamenti helyzetről és a német képviselői klub parlamenti munkájáról tart beszámolót. Krafft István dr., a német párt parlamenti klubjának elnöke, Moser János dr. képviselő és dr. Heinrich, pártvezetőségi tag is beszédet fognak tartani. A gyűlésen a Német Párt delegátusai tiltakozni fognak Zombolyának

Romániához való csatolása ellen és határozatot nyújtanak be a kormányhoz, amelyben felsorolják azokat a hátrányokat, amelyek Zombolyának Romániához való átcsatolása az SHS. királyságra járna.

A „Deutsches Volksblatt“, a Német Párt hivatalos lapja legutóbbi számában cáfolja a beograd-i lapoknak azt a beállítását, hogy Zombolya a Német Párt központja és a városnak Romániához való átadásával a Német Párt is megbukik. A lap kijelenti, hogy Novisadon van a párt centruma és csakis ennek a városnak elvesztése idézhetné elő a német párt bukását.

## Megkezdődött

### a zagrebi rendőrkongresszus

Zagrebból jelentik: Urbani zagrebi rendőrfőnök elnöklésével szerdán délután megkezdődött az országos rendőrkongresszus. Az elnöki megnyitó beszéd után rátertek a bécsi rendőrkongresszus határozatainak tárgyalására. A kongresszuson a nemzetközi érintkezés tekintetében az a kívánság merült fel, hogy az egyes rendőrtérületek között közvetlenebb és egyszerűbb módon szervezzék meg a kapcsolatot, mert ezáltal a rendőrség munkája minden országban jelentékenyebben megkönnyebbülne. A külföldiek jelentkezése ügyében pedig az a vélemény alakult ki, hogy az általános viszonyok javulása megengedi, hogy a külföldiek mozgási lehetőségét kevésbé korlátozzák. A kongresszus olyan értelmű javaslatot fogadott el, hogy Jugoszláviával barátságos, jóviszonyban élő államok polgárainak jelentkezési kötelezettségét liberálisabban kell kezelni. A hozott határozatokat írásba foglalták és a kongresszus után betérjesztik az illetékes miniszteriumhoz.

A kongresszus valószínűleg pénteken befejeződik.

## Szlavóniai haramiák

### kiraboltak egy gyurgyenováci vendéglőt

Osijeckről jelentik: Nasics és Susina Gyurgyenovác közötti vasutvonalon vasárnap egy hajtányon igyekezett tova egy vasuti alkalmazott. Az ut közepén, a töltés mellől hirtelen feltégyverzett rablók állták útját a hajtányoknak, pénzt követelve a megrémült vasutastól, akinél azonban szerencséjére nem volt semmi pénz, úgy, hogy a rablók kénytelenek voltak üres kézzel tova engedni. Nem volt ilyen szerencséje Ferjanics gyurgyenováci vendéglősnek, aki egy órával később ugyancsak hajtányon igyekezett Nasicsra. Ugyanazon a helyen, ahol a rablók a vasutast föl tartóztatták, az ő hajtányának is útját állták, elszedték tőle a nála levő tízezer dinárt, aztán elmenekültek.

A Virovitica melletti Budanica határában is garázdálkodtak vasárnap a fegyveres rablók, akik Bolovcsik malmost rabolták ki. Három álarcos rabló hatolt be a malomba, ahol a tulajdonos teljesen egyedül volt. Tízezer dinárt követeltek tőle és a mikor kijelentette, hogy nincs pénze otthon, kényszerítették, hogy előtűk

kutassa át a szekrényeket. Közben a templomból hazaérkezett Bolovcsik felesége a család kíséretében. Mikor a rablók észrevették őket, sortűzet adtak úgy a két nőre, mint a malomtulajdonosra. A cselédet nem érte golyó, Bolovcsik és felesége azonban súlyos sebeket szenvedtek. A rablók erre gyorsan összeszedtek minden elvihetőt és elmenekültek.

A csendőrség a nyomozást a fegyveres rablók után megindította.

## HIREK

— A népszövetség tagjai befejezték budapesti tárgyalásaikat. Budapestről jelentik: A népszövetségi delegátusok tanácskozásait befejezték. Ugy tervezik, hogy a kiküldöttek a magyar delegátusokkal Londonba utaznak. A magyar delegáció vezetője Kállay pénzügyminiszter lesz.

— Jegyzői változások. Becskerekről jelentik: Bering Krisztót Lázárföldről Kleck községbe helyezték át. Helyébe Milics Milán volt hódosi jegyzőt nevezték ki.

— Tárgyalások Románia és Magyarország között. Budapestről jelentik: A Romániával való tárgyalások megkezdésére Wodianer kövér Péter miniszteri tanácsossal Bukarestbe utazott. A tárgyalások kiterjednek az összes gazdasági és pénzügyi kérdésekre.

— A becskeréki vámhivatal konferenciája. Becskerekről jelentik: A központi fővámgazgatóság rendeletének megfelelően a becskeréki vámhivatal a közel napokban fogja megtartani első konferenciáját, amelyen az elvámolásnál mutatkozó nehézségek megszüntetéséről tárgyalnak.

— Szabadlábba helyezték a Krupp-művek valamennyi igazgatóját. Berlinből jelentik: A franciák a Krupp-művek valamennyi igazgatóját szabadságolták a düsseldorfi fogházból, hogy folytathassák a művek ügyeinek vezetését.

— A Matica egy német író tagjai közé választott. Novisadról jelentik: A Srpska Matica legutóbbi ülésén Herman Vendel frankfurti író és újságíró tagjai közé választotta. Herman több munkát írt Jugoszláviáról és írásaiban Jugoszlávia barátjának mutatkozott.

— A szubotici iparosok Betegségélyzőjének új helyisége. Az Önálló iparosok Betegségélyző Egyesülete értesíti tagjait, hogy irodahelyiségét az Ipartestület házába (a volt Rökant Egyesület helyére) tette át, ahol minden egyesületi ügyben délelőtt 8—12 és délután 3—5 óráig ad fölvilágosítást az egyesület titkára. Az elnökség felkéri a tagokat, hogy a tagsági könyvek gyorsabb kiosztása végett személyesen jelenjenek meg.

— Uj vámtarifát kér a bánásg! Kereskedelmi és iparkamara. Becskerekről jelentik: A bánásg Kereskedelmi és Iparkamara csütörtöki ülésén új vámtarifát dolgozott ki a vámspedítörök részére. A tervezetet jóváhagyás végett elküldték a fővámgazgatóságnak Beogradba.

— A Törökországba való kívándorlás ellen. Beogradból jelentik: A külügyminisztérium kommunikét adott ki, amelyben felhívja a kereskedőket és munkásokat, akik Törökországba akarnának menni kereskedelmi ügyekben, vagy munkaalkalom keresése céljából, hogy ne menjenek ki Törökországba, mert ott nagy gazdasági krízis és súlyos munkanélküliség van. Azok, akik eddig Törökországba mentek, minden anyagi eszköz híján, az ottani konzulátus támogatásával, államköltségen tértek vissza.

— Gondatlanságból emberhalál. Becskerekről jelentik: Tragikus eset tartja izgalomban Magyaritbeij község lakóit. Asztalos Imre községi pénztárnok, Balogh János irnok és Körtési Mihály kereskedő együtt mulattak reggelig a falu korcsmájában. Reggel kocsiúra ültek és vadászatra indultak. Asztalos a kocsin fegyverével babrált, amely hirtelen elsült és a golyó Asztalost szíven találta. Nyomban meghalt. A nyomozás megindult.

— Román lap Beogradban. Beogradból jelentik: A Novosti értesítése szerint román nagytökések, a kik Bratianu miniszterelnökhöz közel állanak, Beogradban nagy román napilapot készítenek kiadni. A lapalapítással kettős célt akarnak elérni és pedig a szűkebb cél a Román államra kedvező hírek közlése, a messzebb menő cél a monarchikus államforma propagálása a Balkánon, azután a legélesebb harc a kommunizmus ellen, végül Románia, Görögország, Jugoszlávia és Bulgária közötti szövetség eszméjének propagálása. A lap már a legközelebbi időben meg fog jelenni.

— Magyar katonavers Szarajevóban. A Szarajevóban állomásozó bácskai magyar fiúk verset küldtek a Bácsmegyei Naplónak, amelyben elpanaszolják a katonáélet keserűségét. A szép verset a következők írták alá: Soós Ferenc, Gere József, Molnár Nándor, Vámos Gábor, akik mindannyian sentaiak.

— Utonállás. Versecről jelentik: Kedden éjjel ismeretlen tettesek a karlsdorfi országuton megtámadták Mitrovics Sztojadin verseci hentesmestert, akit összeverték. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Az Izraelita Nőegylet és Népkönyha első kulturesztje. A szubotici Izraelita Nőegylet és Népkönyha november 24-én, szombaton este fél kilenc órai kezdettel estélyt tart az új Lloyd helyiségében. A műsoron Steiner Annuska, Schmiermund Bözsi, László Ferenc, Krieszhaber Tibor és Breuer István szerepelnek.

— Polónyi Dezsőt megint elítélték. Budapestről jelentik: A törvényszék Polónyi Dezső ügyvédet két rendbeli rágalmas miatt, amelyet Jeszenszky Gellért volt főkapitányhelyettes kárára követett el, az enyhítő szakasz alkalmazásával négy-száznyolcvanezer korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet ellen úgy Polónyi, mint az ügyész felebbezett.

— Halál a tárgyalóteremben. Osijeckről jelentik: Hétfőn délelőtt az osiyecki törvényszéken tárgyalták Antolics Vladimir telekkönyvvezető bűnügyét, aki család vádjával terhelt állott a bíróság előtt. A szokott formások után a vádirat felolvasására került a sor. A vádirat felolvasása közben egyszerre csak eszméletlenül esett a földre. Szélütés érte. Haldoklik.

— **Lezuhant kocsi.** Versecről jelentik: Kedden délután a verseci vasútállomás közelében levő magas töltésen összetalálkozott Blum Ferenc kocsija Kálmán István bérkocsijával, amelyben egy uriaszony ült. Az összetalálkozásnál, amint Kálmán ki akarta kerülni Blum kocsiját, a keskeny úton a kocsi megcsuszott és utasaival együtt lezuhant a harmincöt mély mélységbe, a Meszics patak vizébe. Kálmán az esés következtében megsebesült.

— **Hetényi Imre lesz az új budapesti detektívönök.** Budapestről jelentik: A fővárosi államrendőrség detektívönöke, **Andréka Károly**, legközelebb távozik állásából és helyét dr. **Hetényi Imre** rendőrtanácsos, az utlevélosztály vezetője lesz. Hetényi orvosi tanulmányokat végzett, majd a **Budapesti Hírlap**-hoz került, mint rendőri riportter és újságíróból lett detektívönökhelyettes néhány évvel a háború kitörése előtt.

### Hosszabb költemény

abból az alkalomból, hogy **Horthy Miklós** kormányzó érdemrendet alapított

Tisztelettel  
Kérem:

Hát van rend és  
Érdem?

SKIZ

— **Letartóztatott áldetektív.** Novisadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta **Atanackonics Glisát** a szubotcai titkos rendőrség volt detektívjét, aki heteken át mint a noviszadi rendőrség detektívje mutatkozott be és csalásokat követett el.

— **Kifosztotta a rábizott lakást.** Noviszadról jelentik: **Ljovics Anna** noviszadi lakos szeptember hónapban megbetegedett és kórházba ment. Távollétének idejére lakását barátnőjének, **Pekár Juliának** őrizetére bízta. Amikor **Ljovics Anna** kikerült a kórházból, lakását kifosztva találta, barátnője pedig eltűnt. Feljelentésére a noviszadi rendőrség csüörtökön **Pekár Juliát** letartóztatta. Kiderült, hogy a lakást valóban ő fosztotta ki és egy fiatalemberrel együtt az ellopott tárgyak árát elköltötte.

— **Orvosi műszereket találtak.** Szerdán délután a városi raktár környékén egy csomagot találtak, amelyekben értékes orvosi műszerek voltak. A csomagot átadták a rendőrségnek.

— **A Katolikus Legényegylet az újságírók nyugdíjalapja javára.** A Katolikus Legényegylet újonnan szervezett kitűnő műkedvelőgárdája az országos újságíró-egyesület nyugdíjalapja javára saját színháztermében november 24-én és 25-én színrehozta **Rákosi Viktor** és **Guthi Soma** »Sasok« című háromfelvonásos kitűnő boházatát. A végtelenül mulatságos darab az eddigi sablonos műkedvelő előadásoktól eltérően nagy előkészülettel, művészi rendezésben kerül színre. A két előadás iránt, tekintettel a jótékony célra és a szakavatott rendezést, olyan rendkívüli érdeklődés előzi meg, hogy a jegyek nagyrésztet máris előjegyezték és így az érdeklődőknek a helyek biztosítása minél előbb ajánlatos.

— **A »Rensz« Zsidó Ifjúsági Kultúregyesület** november hó 18-án (vasárnap) délután 4 órakor a szubotcai zsidó iskola épületében nyilvános ülést tart, amelyen **Dr. Gerson József** főrabbi »Mendelsohn helye a zsidók történetében« címen előadást tart, amelyre az egyesület tagjait és az érdeklődőket ezúton meghívja és szívesen látja az Elnökség.

**A szubotcai Izr. Nőegylet** folyó hó 18-án, vasárnap délután 3 órakor tartja gondozottjai téli felruházását az izr. nép-konyha (Zrnjski trg) helyiségében, mely ünnepélyre ez uton hívja meg a tagokat az Elnökség.

**Lepedat i Jovanović** szubotcai főtanári iskolánál vásárolt sorsjegyekből november 14-én kisorsoltattak:

4000 dinárt nyert: 7966 42423.  
2000 dinárt nyert: 48932.  
1000 dinárt nyert: 22006 91383.  
500 dinárt nyert: 4505 7991 8111 63  
9157 15219 17635 19194 31207 42481 59168  
72003 75749.  
240 dinárt nyert: 1621 4512 26 6824  
7911 23 59 76 8110 151 407 76 9130 11174  
85 12532 13814 15203 32 88 17608 78  
18652 72 19135 145 56 71 80 406 58  
20968 22909 44 49 57 59 23871 82 25234  
55 25815 34 40 54 80 27905 88 28745 75  
34019 35606 9 40 36003 81 36302 54 37235  
50 57 85 39827 51 57 90 93 42436 76 82  
43830 79 85 47732 48926 49349 50508 39  
42 83 51072 53262 57408 59746 60 60805  
62221 64 64610 18 65263 64 67708 6 57  
97 67802 20 36 70774 72055 89 75721 83  
77343 47 87 78263 78426 79954 76 80259  
62 80303 39 43 83278 83524 33 97 85827  
62 93 89330 34 47 68 71 81 94113 27 95  
95107 60 63 97099 97320 63 88 99563 78  
84.

**Dr. Fränkl Endre** hazaérkezett és rendeléseit bór- és nemibetegek részére ismét megkezdte.

**Legénykérés.** Ezt a kitűnő énekes vigjátékot, mellyel a Műpártolók Köre okt. 21-én oly nagy sikert aratott, közkívánatra megismétli a városi színházban folyó hó 18-án este. Jegyek már kaphatók a kör helyiségében.

## KÖZGAZDASÁG

### Az új illetéktörvény\*)

III.

Az új illetéktörvényt értelmében arra nézve, hogy adás-vételi illeték fizetése szempontjából mi tekintendő ingatlanok és mi ingóknak Bácska, Bácska és Baranya területén, arra vonatkozólag a Horvát és Szlavonországban érvényes általános polgári törvény 293—299. §-ban foglalt intézkedések lesznek mérvadók.

**Szóbeli adás-vevési szerződések,** amelyeknek fennállása a felek valamely másbeli ténykedése (kijelentés, kihallgatás, megerősítés stb.) által megerősítve nincsenek, **nem esnek ezen illeték fizetése alá.**

Az adás-vételi illetéket minden befejezett és aláírt szerződés után fizetni kell még abban az esetben is, ha a szerződés nem volna realizálható és az illeték-szerződés keresztülvihetlensége esetén vissza nem adható.

Ha azonban az adás-vevési szerződés joghatálya valamely állami vagy autonóm más hatóság előzetes jóváhagyásától függ és ez a jóváhagyást megtagadja, az érdekelt felek kérelmére az illeték visszafizetendő.

Minden befejezett adás-vevési szerződés a megkötéstől számított 15 nap alatt bejelentendő és ugyanazon határidő alatt a fenti illeték le is fizetendő, vagy pedig a megkötés alkalmával bélyegjegyekben a szerződésen lerovandó és felülbélyegzendő. Aki ezt tenni elmulasztja, a rendes illetéken felül annak háromszorosával, mint büntetéssel, sújtandó.

Abban az esetben, ha élők közötti ingatlan átruházás, részben kifizetéssel, részben ajándékozás címén eszközöltetik, az átruházási illeték a teljes becsérték után azon díjjegyzék tétel alapján vettetik ki az illeték, amelyik szerint nagyobb az illeték.

\* Az előző közlemények a **Bácsmegyei Napló** november 13-iki és 14-iki számában jelentek meg.

**Ha ingó és ingatlan vagyon egy szerződésben** adatik el, pontosan meg kell jelölni úgy az ingók, mint az ingatlanok becsértékét. Ha ez nem történik, az egész vétel ingatlan vételnek minősítetik és az illeték az előírt tétel alapján fizetendő. A mennyiben ingatlan eladással kapcsolatosan ingóság is eladódik, mint az ingatlan kiegészítő része és a szerződésben ez kitéve nincs, a rendes illetéken kívül az eladó és vevő büntetés fejében ezen illeték háromszorosát tartozik megfizetni. Ezen díjjegyzék szabályainak életbelépése napján mindazon fennálló törvényes intézkedések, melyek ezekkel ellentétben állanak, hatályukat veszítik.

**Illetékegyenérték.** Az illetékegyenértéket fizetni tartoznak: 1. A patriarchai, érseki, püspöki, kánonoki, plébánosi stb. vagyontárgyak, továbbá egyházi és szent alapítványok és alapok, a kolostorok, világi és egyházi községek, szövetkezetek, pénzügyintézetek, társulatok és más szövetségek, amelyeknek tagjai az alaptökeben nem részesednek, évenként fizetnek az ingatlan vagyon forgalmi értéke után 0.4%-ot. 2. A részvénytársaságok és más társulatok, amelyeknek tagjai részesednek az alaptöke valamelyik részében, fizetnek évenként az ingatlan vagyon forgalmi értéke után 0.2%-ot és ha ezen utóbbi társulatok ingatlanok vételével és eladásával is foglalkoznak 0.2% helyett 0.4%-ot fizetnek. 3. Tiszta ipari társulatok csak 0.1%-ot fizetnek.

Az illetékegyenérték kivetése öt-évenként történik és fizetendő évenyegyenként előre.

Az első kivetési ciklus most kivételesen 1924 január 1-től 1925 december 31-ig tart. A rendes 5 évi kivetési ciklus 1926. évi január hó 1-én fogja kezdetét venni. Új kivetés esetén, amíg az befejezve nincs, a régi kivetés alapján teljesítendő a befizetések. Az esetleges változások a változás bekövetkeztétől számított 30 nap alatt bejelentendők. Ha a bejelentés kellő időben történik, a változást már a következő évnegyedtől kezdve figyelembe veendő, ha nem, akkor az illetékegyenérték csökkentését az egész cikluson át nem veszik figyelembe, az emelkedést azonban igen, s az illeték kétszeresét, mint büntetést kell befizetni.

Spektator

## TŐZSDE

Noviszadi terménytőzsde, nov. 15-én. Lanyha irányzat mellett elég élénk forgalom volt a mai tőzsdén és 119 vagyon áru kelt el. Az árak a következők: Buza bácskai álmóson 195—300 dinár. Ötengeri 227.50 dinár. Új gömb. tengeri 200 dinár, szerémi szárított 230 dinár. Árpa 68—69 kgr. 250 dinár. Zab, hajószállításra 215 dinár.

Beograd, november 15. Zárlat: Bécs 0.1231—0.1229, Budapest 0.47—0.46, Bukarest 46.50—46, Genf 15.47—15.45, London 383.50, Milano 3.80, Newyork 87.50, Páris 4.88, Prága 2.5375, Szófia 74.

Zagreb, november 15. Zárlat: Bécs 0.1235, Budapest 0.48—0.46, Genf 15.45, London 384, Milano 3.82, Newyork 87.75, Páris 4.83, Prága 2.55, Bukarest 47, Szófia 78.

Zürich, november 15. Zárlat: Berlin 0.001½ (0.001) száz millióra, Newyork 573 (570), London 24.83 (24.80), Páris 30.90 (31.55), Milano 24.50 (24.90), Prága 16.50 (16.45), Budapest 0.0307½ (0.03), Beograd 6.55 (6.57½), Bécs 0.0080 egyenyed (0.0078 háromnegyed), Varsó 0.0003, Szófia 4.75, Bukarest 3.00.

Budapest, november 15. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd-Di-

nár 228—242, Bukarest—Let 108—121, London 87300—91700, Angol font 87500—92200, Newyork—Dollár 20.000—21.100, Páris 1105—1171, Francia frank 1120—1146, Szófia—Leva 163—174, Bécs Osztrák korona 27.85, Milano 870—925, Lira 880—935.

**Budapesti értéktőzsde.** A mai bankközi forgalomban csak kevés kötés jött létre, mindazonáltal a hangulat barátságos és árnyalati árfolyam-javulások megállapíthatók. Előfordult árfolyamok (ezer koronában): Magyar Hitel 650, Földhitelbank 310, Leszámítoló 105—115, Kereskedelmi Bank 1260—1280, Pesti Házai 4500, Borsod Miskolci 115—118, Viktória 385—390, Kőszén 2750, Salgó 575—590, Drasche 400—410, Fegyvergyár 1550—1575, Ganz-Danubius 5650—5750, Ganz Villamos 2100—2200, Lipták 36—37, Rima 105—106, Izzó 550—570, Mezőhegyesi cukor 375—376, Ofa 575, Viktória butor 15, Nasic 2400, Zabolai 152, Szlavónia 82, Államvasut 380—385, Déllvasut 103—105, Atlantica 70—75, Nova 143, Tröszt 132.

## MOZI NAPTÁR

November 19—21-ig  
**Mammos éjszakák**  
(Lil Dagover.) Balkán-film.

November 19—21-ig.  
**Leányasszony**  
(Lenkeffy Ica) Bostia film.

November 22—25-ig.  
**Nagy Péter cár**  
(Emil Jennings, Dagny Serveas.) Bostia-film.

November 22-től december 5-ig  
**Cirkus Edie Polo**  
(Edie Polo) a szezon legnagyobb amerikai kalandor képe. Amerikán-film.

Megjelentek már a  
**Bárd Karácsonyi Album**  
Ara D 40—  
és a  
**Rózsavölgyi Karácsonyi Album**  
Ara D 60—  
Megrendelhetők:  
**Vig Zsigmond Sándor**  
zeneműkereskedése Subotica.

## HA ELEGÁNSAN ARAR ÖLTÖZÖDNI

ugy tekintse meg

### őszi és téli szövetkeimet!

Raktáron tartok: selyem-, ragnán- és tölke-  
bát-szöveteket. Borsoson 300 dinár. Raglán  
és télikabát 100 dinártól kezdve mérték után  
a legjobb árú szerint — Megrendelhető:

## NÁVAY ISTVÁN

polgári- és egyetemenruhahőközdő, Subo-  
tica, Somborai utca 1. (Nagytemplom mellett)  
Dr. Kiss-báz.) 6008

Karácsonyi albumot addig ne vegyen

## MORAVETZ ALBUM

tartalmát nem látta  
8602 MINDENÜTT KAPHATÓ.

Az idei karácsony ajándékozási a

## MORAVETZ ALBUM

80 oldalon 34 kiválóított művet tar-  
talmaz. Mindenütt kapható. 8607

**Margot Likörgyár Sombor** legkiválóbb rum, konyak és likőr különlegességek egyedüli beszerzési forrása.

**NYILTTÉR.**

Értesítünk minden érdekelteket, hogy Vojkovic Testvérek társas cég mely tulajdonképpen mint ilyen nem is működött, megszűnt. Ennélfogva mindennemű levelezés és rendelés alolítottat illeti

Franjo Vojkovic  
vasuti étterem Vršac.

8577

**AZ ORTH. IZR. HITKÖZSÉG FŐRABBIÁGA**

Hitközségünk t. tagjai szives tudomására hozzuk, hogy:

Péntek esti üzletzárás 3<sup>55</sup> órákor  
Péntek esti gyertyagyújtás 4<sup>10</sup> órákor  
Szombat kimenetele 5<sup>10</sup> órákor

\*) városi toronyóra szerint.

**Önkéntes árverés.**

Folyó évi november hó 20-án önkéntes árverés után bačko-petrovcsai határban levő külső-járású tanyámon 23 darab ló, ebből 3 darab anyakancsa, a többi hároméven aluli különböző korú csikók kerülnek eladásra.

8569

Horváth János Pál.

2-3 szobás

8497

**LAKÁST**

konyhával melléktelepiségekkel lehetőleg a belterületen KERESK azonnali vagy februári beköltözésre. Címeket a kiadóhivatal továbbít „LAKÁS” jelige alatt.

**KÖZVETITŐK DIJAZTATNAK.**

**WEITZENFELD ÉS TÁRSA  
SUBOTICA (BÁCSKA)**

Táviratcím: KENDERIPAR  
Iroda: Városi bérpalota  
Telep: Sentai put  
Alapítva: 1902  
Telefon: 190

Moquette-, gobelin- és selyem butorhuzatok. — Patent roletta rudak.

Ajánl:

lőporkócot,  
tűzoltó- és kerti  
tömlőket, új lisztes,  
gabonás, gyapju-, toll-, komló-  
és szalmaszakókat, matrac- és roletta-  
szöveteket jutából és lenből, mindennemű  
házi vasznat, zsinort, kötelet és hevedereket.

**Ponyvaeladás és kölesönzés!**

**Rum és Likör**

essenciák (Schimmel, Fantl és Pick gyártmányok) legolcsóbban

Landauer (Lackner) drogéria  
Subotica 7310

**Zsulyevits Tivadar szücsműhelye**

Subotica, Sokolska ulica 15. szám

Eivállal mindennemű szőrmemunkát  
Pontos kiértékelés! Szolid árak!

**KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ  
KÁTRÁNY  
KARBOLINEUM**

FACEMENT és minden egyéb építési anyagot ajánl:

**„GRADIVO” ZAGREB**

Bogovičeva ul. 3. — Telefon 5-55.

**DANILO GERGUROVIŠIN SOMBOR**

Sürgönyeim „Gergurovin” Kralja Aleksander ul. 10.  
Telefon 1251

Anglo- Jugoslavenskoj Peitrolejskog A. D.  
sombor raktára.

Ajánl azonnali szállításra:

Vulkán olajat, transzformátor olajat,  
kompresszor olajat, padló olajat, Spin-  
del olajat, jéggyárak részére szük-  
séges olajokat hordó és láda tőtelekben

Védjegy

„Shell”

**STANIOL**

és alumíniumlemezeket  
sajt- és bonbonsomagolóshoz, valamint  
tejgazdasági gépeket és kellekeket  
ajánl:

Szeles Sándor Sombor

az Alfa- Separator képviselője.

8542

**Bécsi újságmakulaturát**

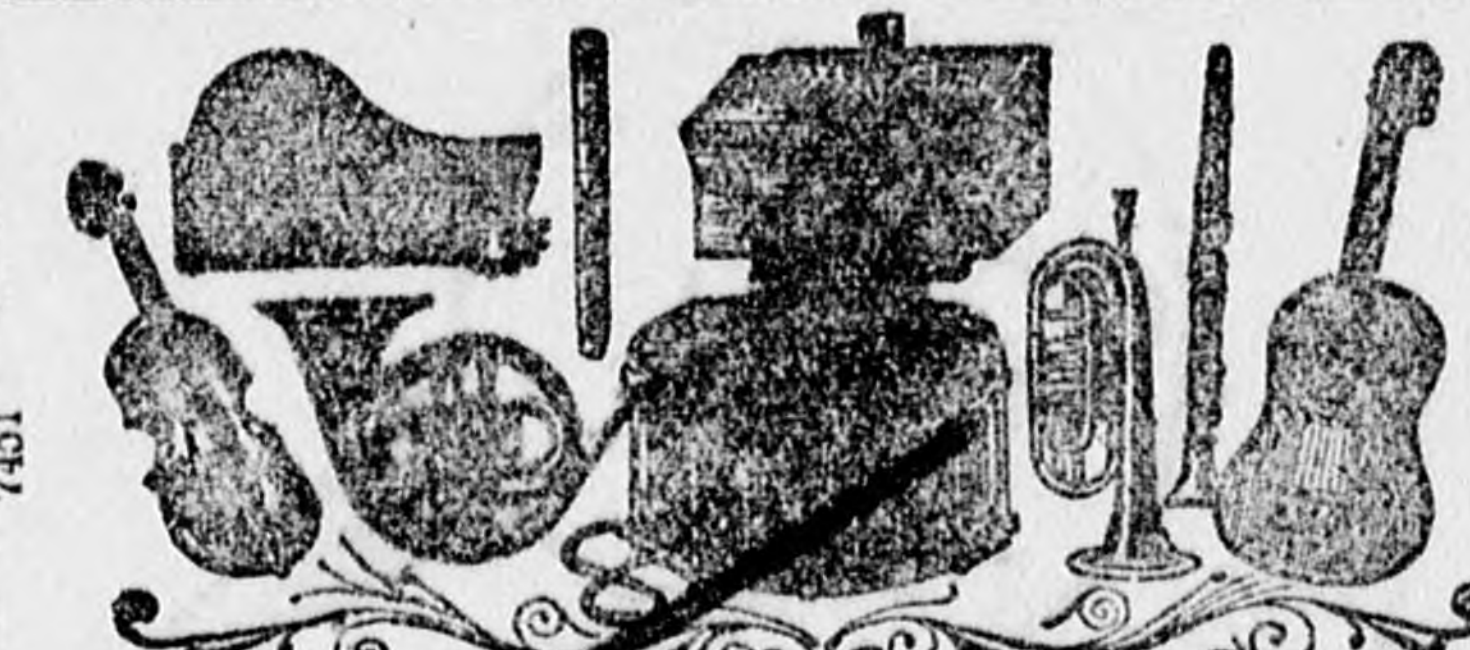
minden mennyiségben 100 kg.-on  
felüli tőtelekben

ab Subotica Din. 5.20-ért

szállít

**„Vojvodina” Subotica**

Telefon 6-19. Wilsonova ulica 10.



Új zongorák érkeztek. Angol és bécsi szer-  
kezettel, zenek hanggal, Wirth, Arzte, Productiv,  
Stingl, Bor Lira, Lauberger gyártmányok kapha-  
tók. Olcsóbban, mint bárhol. Részletfizetésre is.

KAIN HANGSZERÉSZ városi székház.

**ERÉNYI LIPÓT**

műbutor- és beren-  
dezési vállalat  
Subotica, Jelacičeva  
ulica br. 5.



és szit  
ebédlő-, háló-, nappali-, konyha,  
előszoba- valamint épület-, üzlet-  
berendezést, portált stb. a leg-  
izlésezebb kivitelben saját vagy  
megadott terv szerint.

Butorjavítások és fényezések eivállaltat-  
nak olcsó árban. Pontos kiértékelés!

Džomboli (Zsombolya) bánati mezőváros-  
kában eladó egy komplett és teljesen  
modern fűszer- és festéküzem kereskedés  
berendezése. Wertheim szekrény, National  
Régister Cassa, főnöki iroda üvegfallal  
stb. Esetleg új helyiség. Bővebb felvilá-  
gosítás Richter Dezső Džombolj. 8549

**FAKERESKEDŐK RÉSZÉRE**

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

**KOVINI BANK R. T.**

faosztály Kóvin (Banat)

Fűrés-, építőanyag- egy kemény mint puhafában, gömbfa,  
az éleszka mindenkor raktáron.  
Kívánatra minden méret vágatik.  
Eladás engros és detailban.

**Ruhavásárlók figyelmébe!**

Nagy áruhámozódás miatt mélyen  
leszállított árak mellett kiárusításra  
kerülnek női- és leányka télikabá-  
tok, plüsch, posztó, velour és szőr-  
méből, eredeti bécsi modellárabok.  
Férfi- és gyermek öltönyök, téli-  
kabátok, rövid- és városi bundák.  
Mindennemű szőrme cikkek. Külön  
mértékostály, angol- és cseh sző-  
vetekkel stb., stb. dusan felszerelve

**FRANK LAJOS**

ruhaáruháza Veliki-Bečkerek.

Minden kereskedőnek érdeke, hogy  
fuvarleveleit felülvizsgáltassa

A „Vojvodina” nemzetközi szál-  
lítás- és fuvarlevél-átviteli tár-  
saság fuvarlevél felülvizsgálási és viz-  
sítási osztályánál Subotica.

Elsőrendű régi, hivatásos, vezető állásban volt  
szakemberek vezetése alatt azon helyzetben van,  
hogy a visszatérítendő összegeket a legrövidebb  
idő alatt folyósíthatja. — A fuvarlevelek felül-  
vizsgálása **DIJTALAN!** 8279

**FÜZŐK**

legújabb szabású halcsontos —  
halcsont nélküli gumival és be-  
bujósítható, portáltó,  
gyomoroszlató

**HÁSKÖTŐK**

orvosok által legújabbban elis-  
mert és ajánlott szabás szerint  
készítik. Vidékre slusz- és csipő-  
mérték után.

**VIRÁG LEONTIN**

Subotica, Kralj Aleksander ul.  
11. szám. Nemzettel szemben.

Legújabb rendszerű bécsi GÉG gyártmányú  
amerikai

**rolós íróasztalok**

terakata.

Modern BUTOROK egyszerű és legfinomabb  
kivitelben. „Mundus” gyártmányú hajlított  
székek legjártányosabban beszerezhetők

**ÉDER és ERDÉLYI**

műbutorasztalok butorraktárban SUBOTICÁN

**Körző** nov. 15-től  
csütörtöktől  
nov. 18-ig  
vasárnapig

**A szép leány**  
dráma 6 felvonásban  
Főszereplő: HELLA MOJA.

**APRÓHIRDETÉSEK**

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Állatkercsők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 dinár, negyedévre 135 dinár. Kérdezőkérdezőkhez válaszlevely melléklendő.

nov. 15-től  
csütörtöktől  
nov. 18-ig  
vasárnapig

**Lifka**  
**A rejtelmes város**  
dráma 6 felvonásban  
Főszereplő: NORMA TALMADGE

**FOGLALKOZÁS**

Mészáros- és hentessegédet keresek, akik tőken jól tudnak dolgozni, azonnali belépésre. Bencsik Ferenc mészáros és hentes, Senta Szénatér 8607

Somborban munkások fizetéssel felvételnék Klein Olga perzsaszőnyegszövő műhelyében. 8585

Egy fiatal barátságos azonnal belépő. Maftei Djuro, II. Massarykova ul. 8640

**VÉTEL-ELADÁS**

Ház eladó, egy ötszobás lakás azonnal elfoglalható. Cím a kiadóban. 8589

**Dobermann-kölykök** magasvérű, fajtiszta kanok, eladók. Saskegy Béla építész Vršac. 8584

Egy könyvelőnek aki a német levelezésben is jártas, felvétetik Stern Adolf varrógépkerekeskedésben Subotica. 8606

**KLEIN GÉZA**  
fűszer- és gyamatáru nagykereskedés Subotica

Jó állapotban lévő zongora eladó. Cím megtudható »Fortuna« hirdetőben. I. Skotus Mator ulica 5. 8611

**BUTOR és FALI TÜKRÖKET**  
szavatolva mellett készit valamint régi tükröket javit  
**„ALBA“**  
tükörgyár Nevisad

**KÜLÖNFÉLE**

Butorozott szobákat keres Salome Bar igazgatósága december elsejére artisiak részére. Jelenkezni lehet a Salome Bar irodájában, Vojnovičeva ulica 3. Telefon 777. 8613

Szódavíz a legkisebb mennyiségben gyári áron szállit házhoz bárkinek »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532. 6170

Társulnók vagy bizalmi állást keresek tőkebetéttel nagyobb ipari vállalatnál. Levelet »Iparvállalat« jelleg alatt a kiadó továbbit. 8587

**UJ DELICYMOLCS**  
Közvetlen behozatal Olaszországból és Görögországból

**FARAGO ISTVÁN**  
kizárólagos szegedi PAPIKANYAKKERESKEDÉSE SUBOTICA  
Kérjen árajánlatot.

Eladó egy garnitúra ablakfüggöny pöszteből, Senčanski út 20. 8646

Azatalos mestereknek azonnal szállíthatók minden mennyiségben külföldi nemzeti **FURNIERT** ujjalátón ölnifurniort, sombor raktárából  
**Spitzer Herman Sombor**  
Raktár: Karagyorgye ulica broj 8. — Telefon: 2-99.  
Lakás: Florianova ulica broj 3. — Telefon 2-28.

**Azatalosok figyelmébe!**  
Kiváló művészek által összeállított elsőrendű **BUTOR MINTALAPOK GYŰJTEMENYEI** rendkívül nagy választékban kaphatók: **HEUMANN MÓR** ipari szakkönyvkereskedés, Subotica

**SILD**  
KALAPKÉSZITŐ  
Subotica, Csirkepiac

Egyedül egész Bajdaságban legmodernebb gépekkel felszerelt első női és férfi kalapipar. Mielőtt bárhova megy, tegyen egy próbát és meg fog győződni, hogy a legújabb divat szerint lesz elkészítve kiváló formát után, ugyszintén mindennemű keménykalap, velur, filc, Biber, Velvetin és cilinder. Vasalást a legpontosabban készít. 8527

Mazsolaszőlő, malagaszőlő füge koszos és kosaras, Jánoskényér mézes olasz citrom, narancs, mandula Bari, megyoribél, arancini, citromlé, ananász.

Viszontelrusítóknak nagy árengedmény. 8581

**Kérjen árajánlatot!**  
Interurban telefon 55.

Vennék iótarban levő, használt székeket, 50-től 100 darabig. Cím a kiadóban. 8597

**Vas- és fémöntvényeket**  
gyárt, nikkelez és galvanizál: 8639  
**KRAUSZ**  
VELIKI-BECSKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329.

Lakást keresek azonnali vagy legkésőbb február elsejéi beköltözésre. 2-3 szobával, konyhával, mellékhelyiségekkel, lehetőleg a belterületen. Közvetítő díjaztatnak. Cím a kiadóban. 8498

Hizásnál, kövérségnél a dr. Hoffbauer-féle törv. védett soványítóladacsok teljesen ártalmatlanok és étrendi változás nélkül is biztosan hatnak. Nem migrig-, nem hashajtó. Kimerítő írás orvosi bizonyítványokkal ingyen. — Kapható illés-gyógyszerárban, főpostával szemben. 7141

Szabóságodat, csakis elsőrangú munkát, azonnali belépésre keresek. Ajánlatot »Sombor« jelikével a kiadóba kérek. 8642

Klubgarnitúra és borszék festését, tisztítását vállalom. Jelnek, Paje Kujundžića ulica 4 (Uri Kaszinóval szemben). 8649

**Állandó munkára bádogossegéd**  
koreztetik.  
**MIHAJLO KUKUČKA**  
bádogos, Gložan, Bačka

Telgázdasági gépeket és staniolt szállit megrendelésre. Szeles Sándor Sombor, Alfa-Separator képviselője. 8643

**Bácsme gyei Napló** fiókiadóhivatala **Veliki-Bečkeren** a főpostával szemben **LÉVAY NÁNDORNÉ** üzletében van. A fiókiadóhivatal felvesz hirdetésekét előfizetéseket és minden a lapra vonatkozó reklamációkat.

**Jegygyűrűk** és menyasszonyi ajándékok a legolcsóbban kaphatók **ÁDÁM** ékszerésnél Subotica Rüdics ulica 6. Tört aranytört a legolcsóbban fizetnek.

Tanulóleány fizetéssel felvétetik fehérnemű-kézimunka üzletbe. Csillag uridivatüzlet. Kujundžićeva (Wesselényi) ulica 3. 8636

**PÉKEKI**  
„Diamant“ Hauser & Sobotka becsi gyártmányú 25 év óta a legjobb sütőszeker, háboru előtti minőség, a jugoszláviai vezérképviseletnél ismét kapható. — **EDUARD DUŽAREC** Zagreb, Strossmayerova ulica 10. (Táviratcím: „DIAMANT“ Zagreb)  
**FIGYELEM!**  
Övakkodjék a peralaku vagy folyékony utanzatoról és kérjen csak eredeti „DIAMANT“-ot

Zongora, fekete, keresztthoros, ebédlokredec, asztali, borszék, káfunó karban, jutányos árú eladók. Paje Kujundžićeva ulica 4, em. 3. 8646

Kötélgvártók részére négy darab békebeli, angol, nyolcasgerőben eladó Fehér kötélgvártónál, Ada.

Esernyőáthuzást, modern átalakítást és javítást legolcsóbban készít Stein i Drug, Aleksandrova ulica 11. Timár fényképezés mellett, Subotica. 6849

Butorozott szoba kiadó Kertészfél, Zmaj Jovina ul 5. 8639

Gummbélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsme gyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Soba za iznajmiti! Világos, csinosan butorozott szoba kiadó. Massarikova ulica 18. 8566

**UJ! AMOR UJ! VÁSZNACSKÓS KÉKITŐ**  
Minden jó háziasszony ezt használ.  
Kapható mindenütt! Első Jugoszláviai Vásznacskós Kékitő Ipar Subotica, Tolstojeva ul. 11 8380 Telefon 690.

*Jelre a tintatartóval!*  
Majdnem ingyen kapható az új találmányu töltőtollszár



**RÉVAI ADOLF SUBOTICA**  
Csirkepiac, (újsz) Telefon 531.

Fával égetett elsőrendű olcsó építőmész, bementi kőből égetett darabosmész, beőcni portland cement, száraz vellazott faszén, vagontelben és kicsinyben 7003

**FASZÉN CSOMAGOLVA IS KAPHATÓ!**

**Penkula-Pen**  
könnyen kicserélhető acéttollal. Hetenként egyzetöltendő. Tisztán ír és megbízhatóbb mint az aranytöltőtoll. Szabadalmazva az összes államokban,  
Faburkolatban Kemény gumiból töltővel és két tollal öntöltő alakban 2tollal  
**17-50 din. 35.— din**

Használjon állandóan Penkula-töltőre! Ez az egyetlen, állandóan hegyes és mindig használható írón. Grafit-, másoló- és színes betéttel kapható minden papírkereskedésben. 8512

**Minden rendszerű új- és használt írógép állandóan raktáron!**  
Írógépek javítását és óri karbantartását garancia mellett vállalom. Írógép műszerészem a bécsi Remington-háznál éveken át művezetője volt. Állandó nagy raktár az összes írógépkellékekben, ugymint valódi Greif-Carbonpapír, amerikai írógépszallagok stb.  
**DEUTSCH IZIDOR-nál**  
Subotica, Aleksandrova-ulica 5!

**SOMBOR, PARISKA ALICA 2**  
Sürgőncim: KOVKO. Telefon 183.

**KOVACSITS és TÁRSA**  
BANK ÉS BIZOMÁNYI ÜZLET

Kölcsönhető folyócsitvállalatoknak és magánosoknak. Betétek után magas kamatot fizet.